

Kirjoittajista Niku Määttä (vasemmalla) on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan tutkimusohjaaja ja Paavo Suni saman laitoksen tutkija.

TALOUSKASVU

kiehtoo, keinot puuttuvat

Ranskan uusi presidentti tavoittelee Euroopalle talouskasvua. Mutta François Hollande ei paljon kuunnella, jos hän ei ensin saa vakautetuksi Ranskan julkista taloutta.

Teksti Niku Määttä ja Paavo Suni

Ranskan uuden presidentin **François Hollanden** vaaliohjelma keskittyi talouspolitiikkaan. Ranskan oman taloudenpidon lisäksi Hollande vaatii linjanmuutosta myös eurokriisiin hoitoon. Hänen puheensa talouskasvuun panostamisesta ovat saaneet vastakaikua ympäri Eurooppaa.

Jos Hollande onnistuu saamaan enemmistön tulevan hallituksensa taakse kesäkuun parlamenttivaaleissa, mikä näyttää nyt todennäköiseltä, hän voi ajaa omaa linjaansa varsin vapaasti. Yhdessä Saksan liittokanslerin kanssa hänellä on myös keskeinen rooli eurokriisin hoitamisessa. Ainakin tähän mennessä tärkeimmät toimet eurokriisin taltuttamiseksi on sovittu ensin Saksan ja Ranskan johtajien kesken.

Toisaalta Ranska on markkinavoimien puristuksessa. Ranskalla ei ole samanlaisia ongelmia kilpailukyvyn tai pankkisektorin kanssa kuin esimerkiksi Espanjalla, vaan ongelma on kroonisesti alijäämäinen julkinen talous.

Vuodesta 1974 jatkunut julkisen talouden alijäämä on kerryttänyt julkisen velan 90 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Ilman korjaavia toimenpiteitä, Ranskan velkasuhde kasvaa Hollanden presidenttikauden aikana reippaasti yli 100 prosenttiin.

Ranska ei ole enää yksi euroalueen tukipilareista. Jo nyt Ranska joutuu maksamaan uusista valtionlainoistaan lähes puolitoista prosenttiyksikköä korkeampaa korkoa kuin Saksa. Tinkiminen yhä lisää budjettikurista heijastuisi herkästi korkoihin.

François Hollande tietää, että hän tarvitsee sijoittajien luottamusta. Hän on luvannut tasapainottaa julkisen

talouden tulot ja menot presidenttikaudellaan. Nykynumeroiden valossa tavoite on selvästi kovempi kuin Suomen hallituksen itselleen asettama julkisen talouden tasapainottamistavoite.

Osan julkisen talouden tasapainotuksesta Hollande aikoo toteuttaa verotusta kiristämällä. Hän on ilmoittanut kiristävänsä suurituloisten kotitalouksien ja suuryritysten verotusta yhteensä 29 miljardilla eurolla vuodessa heti vaalikautensa alussa. Tämä ei silti riitä lähellekään julkisen talouden tasapainottamiseen.

Ilmeisesti Hollande laskee paljon talouskasvun vaaraan. Hänen keinojaan kasvun vauhdittamiseksi voi päätellä 60-kohtaisesta vaaliohjelmasta.

LUPAUKSIA TYHJÄN PÄÄLLÄ

Uskottavia toimenpiteitä talouskasvun vauhdittamiseksi on niukasti. Hollande lupaa parantaa koulutusjärjestelmää palkkaamalla lisää opettajia. Tämä saattaa olla pitkän päälle hyvä investointi, mutta maksaa paljon.

François Hollande tuntuu uskovan, että talouskasvu voi edistää suosimalla pieniä yrityksiä. Konkreettisia toimenpiteitä Hollanden ohjelmassa ovat sekä pienille yrityksille suunnattavat yritystuet että yritysverotuksen porrastaminen niin, että verotus kiristyy voimakkaasti yrityksen koon myötä. Talouskasvun kannalta tällainen kasvuyritysten rankaiseminen on todennäköisesti haitallista.

Hollande voisi hankkia Ranskalle lisää elvytysvaraa lähivuosiksi päättämällä uudistuksista, jotka pitkällä aikavälillä vähentävät julkisia menoja ja lisäävät verotu- ▶

KASVUA?
François Hollande houkuttelee Angela Merkeliä kasvupolitiikan taakse. Turhaan?

SAKSAN LIITTOHALLITUS / JESCO DENZEL

loja. Tällaiset pitkän aikavälin ratkaisut myös kohentaisivat sijoittajien luottamusta Ranskan velanhoitokykyyn.

Malliesimerkki tällaisesta politiikasta olisi työurien pidentäminen eläkeikä nostamalla. Ohjelmansa mukaan Hollande toimii pikemminkin päinvastoin: hän on luvannut joissakin tapauksissa laskea eläkeikää. Hän on myös luvannut lopettaa virkamiesten vähentämisen ja suojatayksityistämisen valtionyhtiöt, joista monet ovat raskaasti tappiollisia.

Ohjelman perusteella Hollanden puheet talouskasvun luomisesta Ranskaan ovat siis tyhjän päällä.

RANSKA HAKEE APUA INFLAATIESTA

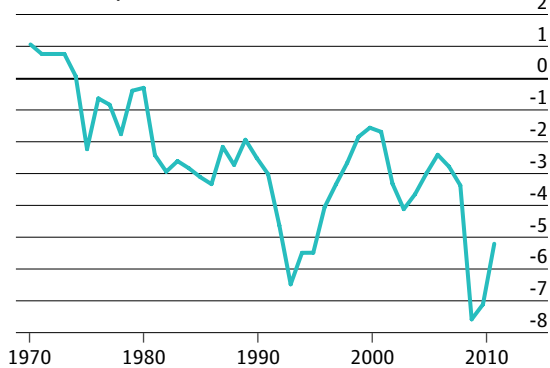
Eurokriisin hoitamisessa Hollanden linja on ainakin johdonmukaisempi. Hän haluaa muuttaa sekä EU:n tuotetta finanssipoliittista sopimusta että Euroopan keskuspankin mandaattia siten, että ne korostavat työllisyyttä ja talouskasvua budjettikurin ja rahan arvon vakauden sijaan.

Tilapäisesti korkeampi inflaatio euroalueella antaisi Etelä-Euroopan maille mahdollisuuden kilpailukykyyn parantamiseen ilman nimellispalkkojen leikkaamista. Monen muun ohella Hollande toivoo, että erityisesti Saksa keventäisi finanssipolitiikkaansa ja antaisi nimellispalkkojen nousta nykyistä reippaammin.

Saksan kilpailukykyyn taustalla oleva palkkamaltilta on

VALTION VELKATAAKKA PAHENE

Ranskan julkisen talouden budjetti- ja alijäämä 1970–2011, % bkt:sta

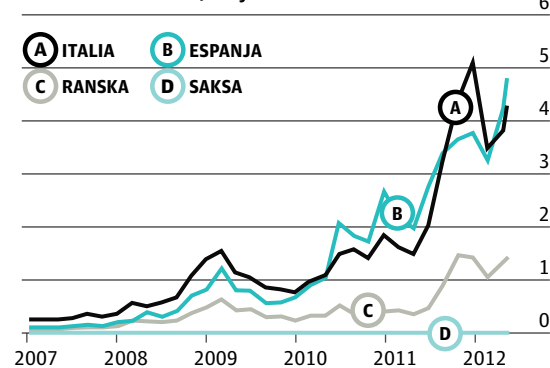

perustunut palkkojen työmarkkina- ja sosiaaliturvauudistuksiin. Ne ovat kannustaneet tai joidenkin mielestä pakottaneet työttömät töihin pienelläkin palkalla. Saksa tuskin suostuu kääntämään menestyksellisten uudistustensa suuntaa.

On huomattava, että Saksassa on lähes täystyöllisyys. Siksi verojen kevennykset tai julkisten menojen kasvattaminen eivät Saksan oman talouden kannalta näytä nyt tarpeellisilta.

RAHAN HINTA NOUSEE

Ranskan, Espanjan ja Italian pitkien korkojen ero Saksaan 2007–, %-yksikköä

Toisaalta matalasta työttömyydestä seuraa, että vastaisuudessa saksalaisten palkat nousevat nopeammin kuin monissa muissa euromaissa.

PALJON MENE UUSIKSI, MUTTA OMA TALOUS ON SAATAVA KUNTOON

Hollande kannattaa eurobondeja, jotka Saksa on tyrmännyt. Hanke ei voi edetä ilman Saksan tukea. Ainakin hieman realistisempi tapa lisätä yhteisvastuuta

euromaiden kesken olisi antaa Euroopan vakauseräajelmalle oikeus lainata suoraan Euroopan keskuspankilta. Tällöin vakauseräajelmän resurssit ovat periaatteessa rajattomat, mikä toisi uskottavuutta kriisin pysäyttämiseksi luoduille palomuurille. Päätös lainanotosta olisi kuitenkin euromaiden yhteinen, mikä ehkäisi yhteisvastuun väärinkäyttöä.

Tällainen jo Nicolas Sarkozy ajama malli kelpaisi Hollandellem. Ranskan presidentillä on kuitenkin kova työ saada parhaan luottoluokituksen euromaat, Suomi mukaan lukien, hyväksymään malli.

Ranskan omat talousvaikeudet heikentävät Hollanden uskottavuutta yhteisvastuun lisäämisessä. Nykyinen malli Ranska voi lopulta itse tarvita apua.

Toisaalta eurokriisin kärjistyminen uudelleen pakottaa kaikki jäsenmaat miettimään kantojaan uudelleen. Myös poliittisten voimasuhteiden muuttuminen Saksassa voi antaa tilaa uusille ajatuksille.

Todennäköisesti Hollande saa läpi joitakin näyttäviä, yksittäisiä yhteiseurooppalaisia investointihankkeita. Ne voivat olla järjeviä, mutta eivät muuta talouden kokonaiskuvaa.

François Hollande voi lopulta nousta Euroopan suunnannäyttäjäksi. Mutta voidakseen johdattaa Euroopan ulos taluskriisistä, hänen on ensin tartuttava rohkeasti Ranskan omiin ongelmiin. ■